

Asia: VN/17314/2022

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain ja ulkomaalaislain 56 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Insinööriliitto kannattaa ehdotettuja muutoksia ja pitää niitä erittäin tärkeinä. Myös hallituksen esitys on hyvin kirjoitettu ja tärkeän asian tiimoilta informatiivinen. On erittäin huolestuttavaa, että tällä hetkellä noin puolet Suomessa korkeakoulututkinnon suorittaneista kansainvälisistä opiskelijoista työllistyy Suomeen, ja kaikki, mikä on tehtävissä asian parantamiseksi, on tärkeää löytää ja toteuttaa.

Insinööriliiton tänä vuonna ulkomaalaisille jäsenilleen suorittamasta kyselystä käy ilmi, että Suomea pidetään hyvänä paikkana kasvattaa lapset, että täällä löytyy työelämästäkin joustoa ja että täällä vallitsee hyvä tasapaino työn ja vapaa-ajan välillä. Lisäksi arvostetaan työntekijöiden hyväksi koettuja oikeuksia, rentoa työkulutturia ja matalaa hierarkiaa sekä julkisia palveluita ja sosiaaliturvaa. Myös yleinen turvallisuus, luonto ja suomalaista koulutus (etenkin lapsia silmällä pitäen) mainittiin vetovoimatekijöinä. Tämän mukaan myös tulijan perheen kotouttaminen on tärkeää tulijan Suomessa pysymisen varmistamiseksi.

Oikeastaan suurimpana ongelmana Insinööriliiton kyselyssä mainittiin suomen kieleen liittyvät haasteet, mikä tulee Insinööriliiton mukaan ottaa kaikissa tällaisissa hankkeissa huomioon. Insinööriliiton vastaajien mukaan kielimuuri vaikeuttaa ylipäättään työnhakua ja uralla etenemistä ja että esimerkiksi keskijohdon/johdon tehtävät tuntuvat olevan varatun vain suomenkielisille. Tämän vuoksi on tärkeää, että tulijoille tarjotaan suomen kielen koulutusta jo opintojen aikana ja että se on sekä riittävää että riittävän tehokasta myös myöhemmin. Insinööriliiton näkemyksen mukaan suomen kielen edes välttävä taito on yksi tärkeimmistä kansainvälisiin osajiin liittyvistä pitotekijöistä.

Insinööriliiton mukaan on kannatettavaa, että varsinainen toimeentulo vaatimus koskee vain ensimmäistä vuotta. Samalla tulee mahdollistaa myös (etenkin työtä muodossa tai toisessa tekevien) työttömyysturva. Tästä on syytä tulijoille myös riittävän tehokkaasti tiedottaa, jottei henkilö vaihda tässä vaiheessa maata. Lisäksi Insinööriliitto kannattaa sitä, että henkilö voisi toimia myös muualla EU-maissa samalla luvalla.

Tähän liittyy lisäksi vaatimus siitä, että myös opintoihin liittyvä työharjoittelu on aina palkallista, koska näin varmistetaan ensinnäkin se, että toimija on työelämän lakien parissa. Samalla vältetään ns. ilmaiseen työvoimaan liittyvät ongelmat, jotka kasautuvat etenkin kolmansista maista tuleville, kun kyse on opinnoista työelämään siirtymisestä, sillä tällainen toimija saattaa muita helpommin jäädä tällaisten palkattomien harjoitteluiden ”luuppiin”. Lisäksi palkan/korvauksen tulee olla aina riittävä – ei esimerkiksi nyt asiantuntija työhön sovellettava 3.000 euron palkkaa vastaava -, sillä muutoin palkassa jäädään myöhemminkin jälkeen ja tämä ei taas rohkaise tällaista henkilöä jäämään Suomeen.

Esityksen tavoitteena on tehdä tutkijalle myönnettävästä oleskeluluvasta kansainvälisesti houkuttelevampi, eli sellaisen hankkimisen tulee olla helppoa ja nopeaa niille henkilöille, joita Suomeen erityisesti toivotaan tulevan ja jäävän. Tämä on Insinööriliiton näkemyksen mukaan erittäin kannatettavaa. Myös oleskeluluvan ehdotettu pitkä voimassaoloaika on kannatettava.

Sujuvien maahantuloprosessien ohella on Insinööriliiton mukaan olennaista korostaa palvelujärjestelmän roolia kotouttamisessa sekä tarkastella työmarkkinoiden kykyä ylipäättään hyödyntää kansainvälistä osaamista ja luoda siitä arvoa sekä tulijalle että koko yhteiskunnalle. Tässä tärkeitä ovat ennen kaikkea suomalaisten työmarkkinoiden kyky toimia kansainvälisten osaajien kanssa sekä mahdollisuudet tarjota heille kilpailukykyinen palkka ja muut työnteon puitteet. Poliitiikkatoimet, joilla edistetään yhdenvertaista työelämää tai oikeudenmukaista verotusta, palvelevat näin myös Suomelle tärkeää työ- ja osaamisperusteisen maahanmuuton vauhdittamista.

Jauhiainen Maria
Insinööriliitto IL ry